

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

CHP

Tarih : 24 Şubat 2023

Sayı : 49324

78632

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Zeynel Emre
İstanbul Milletvekili

Marmara Bölgesi ve civarında 1999 yılında meydana gelen depremlerin ardından 26 Kasım 1999 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 4481 sayılı “17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremi Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”la aralarında özel iletişim vergisinin (ÖİV) de yer aldığı geçici nitelikte vergiler uygulamaya konulmuştu.

Türkiye ekonomisinin, özellikle sanayi sektörünün yoğun olarak bulunduğu Marmara Bölgesi ve civarında yaşanan depremlerin neden olduğu maddi kayıpların giderilmesi ve sonraki yıllara yönelik ihtiyaç duyulan tedbirler için parasal kaynak oluşturulması amacı taşıyan özel iletişim vergisinin, 1 yıl 1 ay 15 gün uygulandıktan sonra 31 Aralık 2000 tarihi itibarıyla kaldırılması öngörülmekteydi. Bu sürenin bitimine kısa bir süre kala, 23 Kasım 2000 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’nda kabul edilen 4605 sayılı kanunla özel iletişim vergisinin uygulaması, 2002 yılının sonuna uzatılırken, sonraki yıllarda bu vergi kalıcı hale dönüştürüldü.

Depremi yol açtığı zararı karşılama hedefiyle konulan özel iletişim vergisi, zamanla kamuoyunda ‘deprem vergisi’ olarak adlandırılırken, geçen sürede bütçeden depreme hazırlık için yapılan harcamalara ilişkin tartışmalar da hiç eksik olmadı. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşadığımız iki depremin yol açtığı ağır can ve mal kaybı, depreme yönelik hazırlıkları; bu çerçevede devlet bütçesinden yapılan harcamaların miktarlarını bir kez daha gündeme getirdi.

Cep telefonu işletmecilerinin, kullanıcı konumundaki vatandaşa yansıtarak topladığı ve vergi dairelerine ödediği özel iletişim vergisi, diğer adıyla ‘deprem vergisi’ kapsamında, 1999- Ocak 2023 döneminde tahsil edilen tutar, 89,1 milyar lira oldu. Bu tutarın ilgili yılların TCMB yıllık ortalama kuruyla dolar karşılığı ise 38,3 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Bu parayla her biri 50 bin dolar maaliyetle 764 bin depreme dayanıklı konut inşa edilebilirdi. Dolayısıyla 2,5 milyon vatandaşımızın konut sorunu çözüme kavuşturulabilirdi.

2011 yılında yaşanan Van depremi sonrası dönemin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek bir soru üzerine, özel iletişim vergisi olarak toplanan paraların, duble yollar, demiryolları, havayolları, çiftçiye destek ve eğitim sistemi için yani normal kamu hizmetleri için kullanıldığını yanıtını vermişti.

Bu bağlamda;

1-) Özel iletişim vergisi adı altında 1999 yılından itibaren kaç lira vergi toplanmıştır?

78632

2-) 1999 yılından itibaren depreme hazırlık amacıyla devlet bütçesinden yapılan harcamaların toplamı kaç liradır?

3-) 1999 yılından itibaren depreme hazırlık amacıyla konutların güçlendirilmesi ya da yenilenmesi, kamu kurumlarına ait binalara yönelik çalışmalar, deprem toplanma alanları, acil durumlarda gereksinim duyulacak ulaşım, depremzedelerin güvenli yerlere nakledilmesi, haberleşme ve telekomünikasyon vb. hangi işler yapılmıştır? Kaç konut yenilenmiş ya da güçlendirilmiştir?

4-) 2018 yılında uygulanan imar barışı kapsamında ne kadar para toplanmıştır. Yasa gereği tamamı kentsel dönüşüm için kullanılması gereken bu para nereye harcanmıştır?